

Gruvpolitik: Miljöskydd bör inte underordnas resursutvinning i EU

1. Förslag

Europeiska gröna partiet motsätter sig förslag för att stärka utvinningsindustrins intressen på bekostnad av miljöskydd.

- Vi motsätter oss en försvagning av fågel- samt art- och habitatdirektiven, och
- vi motsätter oss införandet av en beteckning på EU-nivå av "områden av allmänt intresse" för mineralutvinning.

Europeiska gröna partiet uppmanar i stället till intensifierade ansträngningar för att uppnå ett resurseffektivt samhälle. Den Gröna Gruppen i Europaparlamentet och de gröna partierna i berörda medlemsstater uppmanas att övervaka dessa frågor vid uppföljningen av Europeiska innovationspartnerskapet (EIP) om råvaror och relaterade processer

2. Inledning

I kölvattnet av prisuppgången för resurser under det första decenniet av 2000-talet lanserade EU en politik för råvaror. Kommissionen antog ett råvaruinitiativ i början av 2008 grundat på tre pelare. Dessa beskrivs som en rättvis och hållbar försörjning av råvaror från globala marknader, en hållbar försörjning av råvaror inom EU samt resurseffektivitet och försörjning av "sekundära råvaror" genom återvinning.

Råvaruinitiativet ledde till råvarustrategin som, i sin tur, blev det europeiska innovationspartnerskapet om råvaror. Utvecklingen av en råvarupolitik motiverades, vid den tiden, av oro för den europeiska tillverkningsindustrins tillgång till resurser, i synnerhet metaller och mineraler. Den bakomliggande orsaken var, bland annat, ökad konkurrens från asiatiska intressen om resurser från traditionella europeiska leverantörer som Afrika, samt oro över tillgången på vissa nyckelresurser till följd av kinesiska produktions- och exportbegränsningar.

3. En ny komplikation - skydd av utländska investerare

Om inte nationella tillståndsförfaranden rationaliseras och förtydligas, kan ett potentiellt ikraftträdande av omfattande instrument för investerarskydd, t.ex. de som ingår i det övergripande avtalet om ekonomi och handel (CETA) och har ingått i förhandlingarna om det transatlantiska partnerskapet för handel och investeringar (TTIP), stärka utlandsbaserade gruvföretags makt i EU. Med tanke på de ratificeringsproblem som sådana mekanismer orsakar när de är införlivade i politiskt önskade handelsavtal, tillhandahåller denna typ av skydd i fördrag en högre nivå av investerarskydd än vad som råder för närvarande.

Gruvor är till sin natur är gruvor unika och platsberoende, och kräver därför ofta komplexa analyser av miljöpåverkan i varje enskilt fall. Vidare finns det vanligen andra konkurrerande intressen för användningen av marken. Nationella tillståndsförfaranden ger sällan ett tillräckligt miljöskydd, men de kan bli föremål för klagomål på grund av bristande "rättvis och skälig behandling", officiella åtaganden som väcker "berättigade förväntningar" om tillstånd som i slutändan kanske inte beviljas, osv. Det klagomål som riktats av det kanadensiska bolaget Gabriel Resources mot Rumäniens regering över försök att få tillstånd att öppna en guldgruva i landet illustrerar vilken typ av problem som kan uppstå. Denna risk ökar ytterligare när vissa medlemsstater har svårigheter att utarbeta sina nationella bestämmelser eller att genomföra

relevanta EU-bestämmelser för miljöskydd, bland annat fågel-, art- och habitat- samt vattendirektiven .

4. Ersätta befintliga direktiv

Inom en i så hög grad globaliserad sektor som metaller och industriella mineraler, blir kopplingen mellan var råvaror utvinns och var de används i tillverkningsprocessen allt svagare.

Detta har inte förhindrat vissa gruvintressenter att hitta en gemensam grund med tillverkningsindustrins oro över råvarutillgången. Det relativt tydliga och starka skydd som fågel- och art- och habitatdirektiven erbjuder ses i synnerhet som ett orimligt hinder för utvinningsindustrin. En av de fem operativa grupperna i Europeiska innovationspartnerskapet (EIP) om råvaror har rekommenderat att lagstiftarna överväger att "ändra Natura till ett hållbarhetsdirektiv som omfattar miljömässiga, ekonomiska och sociala överväganden" Detta skulle stärka de sociala och ekonomiska övervägandena, till exempel att skapa arbetstillfällen i utvinningsindustrin, på bekostnad av miljöskyddet. **Europeiska gröna partiet avvisar förslaget att ersätta befintlig lagstiftning om naturskydd med ett brett hållbarhetsdirektiv, som förmodligen skulle försvaga det naturskydd som för närvarande tillhandahålls av fågel- och art- och habitatdirektiven.**

5. Skapa en ny komplikation

I sin strategiska genomförandeplan föreslog det europeiska innovationspartnerskapets högnivåstyrgrupp, bestående av tre kommissionsledamöter, ett antal ministrar och andra tjänstemän från medlemsstaterna, liksom företrädare för industrin och forskningsinstitut, en EU-beteckning för "Mineralfyndigheter av allmän betydelse".

Detta liknar systemet i den svenska miljöbalken, där det finns en särskild uppsättning regler för mark- och vattenområden som innehåller fyndigheter av ämnen eller material och anses vara ett riksintresse. Men miljöbalken omfattar också riksintresse för användning av mark- och vattenområden på andra grunder: på grund av deras naturliga eller kulturella värde, för friluftsliv, renhållning, kommersiellt fiske; områden som är särskilt lämpliga som platser för anläggningar för industritillverkning, energiproduktion, energidistribution, kommunikation, vattenförsörjning eller avfallshantering samt områden som är viktiga för försvarsändamål. Detta har gett upphov till en komplicerad situation, där domstolar, offentliga myndigheter och till och med regeringen har mött stora utmaningar att hitta en balans mellan dessa intressen. Det skapar möjligheter både för otillbörligt inflytande, för anklagelser om godtycke och för oförutsägbara rättsliga avgöranden. Det avviker också från den rättsliga klarhet som bestämmelserna om investerarskydd kräver i internationella avtalsvillkor.

Likaledes skulle beteckningen "mineralfyndigheter av allmän betydelse" på EU-nivå inte bara skapa brist på klarhet om möjliga avväganden med områden som är utsedda som Natura 2000-områden utan också öka komplikationer i samband med nationell och lokal planering.

Det är inte i EU:s intresse att öka den obalans som fortfarande råder mellan utvinningsintressen och miljöintressen genom att stärka utvinningsintressena. **Europeiska gröna partiet avvisar förslag om att införa en särskild EU-beteckning av områden av "mineralfyndigheter av allmän betydelse".**

6. Övervaka framtida utveckling

Förslaget utarbetas för närvarande i form av ett projekt som stöds av Horisont 2020-programmet för forskning och innovation. Detta, och arbetsgruppens förslag till ett nytt direktiv om hållbar utveckling, utformas och utarbetas i processer som, även om de ofta är formellt öppna för alla intressenter, domineras av parter med ett starkt ekonomiskt intresse av resultatet. Miljörörelsens eltagande i dessa processer har varit minimalt. **Det är viktigt att Gruppen De gröna i Europaparlamentet och, om möjligt, gröna partier i potentiellt berörda medlemsstater bevakar dessa processer.**

7. Vi inser att vår aktuella försörjning av råvaror, särskilt fossila bränslen och metaller, från länder utanför EU i praktiken är en utlokalisering av miljöförstöring och sociala problem. Till detta kan läggas brådskan att övergå till ett förnybart energisystem och en cirkulär ekonomi. EU och medlemsstaterna bör under tiden öka sina åtgärder för att förhindra att multinationella bolag medverkar i miljöbrott, människorättsbrott, korruption och skatteflykt i länder som tillhandahåller råvaror. Skyldigheten att utöva "due diligence" måste utvidgas till alla importerade råvaror och till alla bolag i deras värdekedja. Europeiska kommissionen och rådet bör följa Europaparlamentets begäran att stödja ett bindande FN-fördrag om handel och de mänskliga rättigheterna.

8. En annan riktning

EIP:s lägesrapport citerar en beräkning från Forskningsinstitutet för hållbart Europa (SERI) att efterfrågan på råvaror kan fördubblas mellan 2010 och 2030. Samma institut uppskattar dock att för att hålla mänsklig påverkan på miljön inom planetens hållbara gränser kan global utvinning av icke-förnybara, icke-energigivande råvaror (metaller och mineraler) behöva minskas med 65 % före 2050. **EU måste därför intensifiera sina insatser för att minska resursanvändning och uppnå ett resurseffektivt samhälle. Under övergången till en cirkulär ekonomi måste EU öka ansträngningarna för att minska det ekologiska fotavtrycket från sina importörer av råvaror.**

/ I händelse av osäkerhet om tolkning eller avvikelse gäller det [engelska originalet](#).